

Ostsin ilusa kollase meloni, millel olid prisked seemned sees. Kas neist saab ka meil melonit kasvatada ja kui saab, siis kuidas?

Vastab LEOPOLD MEENSALU

KARIN KALJULÄTE

Kuidas kasvatada melonit?

Soojuse suhtes nõudlik melon on meie kliimas eelkõige katmikultuur. Paremini õnnestub tema viljelemine kasvuhuones või lavas. Ajutisi kilekatteid, katteloori ja kilemultši appi võttes ning tänu varavalmivate sortide käibeletulekule on melonit viimasel ajal meil mõnel pool avamaalgi päris hea eduga kasvatatud. Igal aastal ei pruugi see küll õnnestuda, kuid koduaias võiks siiski julgemalt proovida.

Tundmatu päritoluga vilja seest võetud seemned tavaliselt samaväärsed järglasi ei anna.

VALIGE ÕIGE SORT

Saare-Tõrvaugu aiandustalu kogemuste põhjal on meil parimaks avamaasordiks osutunud 'Alaska', mis ongi aretatud jahedama kliima tarbeks. Sobiv on olnud veel 'Early Gold', samuti kõige varajasem 'Yellow Gold'. Varajased sordid on ka 'Sweety' ja 'Fastbreak'. Mõnel suvel on need avamaal katteloori all valminud juba augusti esimesel poolel.

Hilisema valmimisega on sordid 'Ogen' F₁ ja 'Polidor'.

Lisaks neile soovitab "Kõrvitsaraamatu" (Kirjastus Maalehe Raamat) üks autoritest Priit Põldma kilekasvuhuones ja avamaal kasvatamiseks sorte 'Aikido' F₁, 'Aroma' F₁, 'Chatentais', 'Galia' F₁, 'Marlene' F₁, 'Mila' F₁ ja 'Sweetheart' F₁.

Kilekasvuhuonesse soovitab ta sorte 'Ananas', 'Galileo' F₁, 'Summer Dew' F₁ ja 'Passport' F₁.

Kui soovite melonit viljelda avamaal, peaksite seemned külvama potti mai keskpaiku, sest välja võite istikud istutada alles pärast öökülmade ohu möödumist.

Selleks ajaks, kui mulla temperatuur on juba vähemalt 16° ning sobiv istutusaeg käes, on 25–30 päeva vanusel istikul 3–5 pärislehte.

Soodsaim temperatuur idanemiseks on 25–30°, tõusmete kasvuks aga 22–25° päeval ja sellest paar-kolm kraadi madalam öösel.

Avamaal tuleb valida melonile valgusküllane ja liikuva õhuga, kuid mitte tuuline kasvukoht. See taim eelistab huumusrikast kergemat mulda, mille pH oleks 6,0–7,5.

Otstarbekas oleks istutada melonitaimed sõnnikuvaalule moodustatud kõrgpeenrasse. Pinnase soojuse tõstmiseks soovitatakse katta peenar musta kilemultsiga ning pärast istutamist panna taimedele katteloori. Selle peate aga enne täisõitsemise algust eemaldama, et mesilased ja kimalased saaksid õisi tolmeldada. Kasta tuleb ainult eelsoojenenud veega ja nii, et seejuures ei saaks märjaks juurekael, mis on melonitaimelle hell koht.

Viljad hakkavad moodustuma alles

pärast ladva kärpimist tekkinud kõrvalharudel. Vabalt mööda maapinda roomava taime latv kärpige pärast 5. lehte. Tekkinud esimese järgu külgvõrsetest jätke kasvama 2–3 tugevamat. Alles neile moodustunud teise järgu kõrvalvõrsetele ilmuvad harilikult emasõied, millest arenevad viljad.

TAIM VAJAB KUJUNDAMIST

Ühele taimele jätke 4–7 vilja, üleliigsed viljahakatised eemaldage. Kuna muldaga kokkupuutes võivad melonid mädanema minna, pange neile alla klaasi- või lauatiikk.

Viljade valmimisest (harilikult augusti lõpul, septembri algul) annab märku viljavarre kortsumise või rebenemise algus.

Valmides omandavad viljad sordile omase suuruse ja meeldiva aroomi. Normaalse suurusega melon võib ka mõningal määral toasoojuses järelvalmida. Igal juhul peate saagi koristama enne öökülmi.

Kasvuruumi paremaks ära kasutamiseks kilekasvuhuones tuleks melonivõrseid nagu kurgivõrseidki nõõride ja spaleertraatide abil toetada ning üles siduda. Eraldi toetamist vajavad sel juhul ka meloni viljad, mis muidu on raskuse tõttu taime küljest rebenemise ohus.